

Ročník XXIX

V Praze, 18. října 1895

Číslo 49 (1478)

Skleník

Napsal Karel V. Raš.
(Pokračování)

Stařena vklouznuvši do kuchyně, aniž by hlavy povzněsila, rychle přehlédla celou místnost.

„To je moje kuchyňka,“ hlásila paníčka a s radostí rozhlížela se kolem.

Matka zvolna, zpytavě dívala se po stěnách a jen mírně přikyvovala; sestra se také dívala, ale když měla pohledem zavádít o paní Gustu, vždycky ji preskočila.

„Hodně nádoby máte, Gustynko,“ konečně pravila matka, a mladou paní zvolna přehlédla od botek až na údes. Sestra pozorovala ji také, ale jen když věděla, že se s otcem švagrové nestkává.

Paní Gusta po slovech panímáminých nevěděla, co mluvíti; cítila, že byla pronešena bez radosti, jen aby byla promluvena.

„Nestůjme a pojďme dál,“ pobídl pojezdň, a vešli do pokoje.

Matka se opět tak zvolna, zkoumavě rozhlížela.

„Máte bílé periny,“ povídala spíše pro sebe a přistoupivši k posteli, hlídala svrchnici; zkoumala tak, jak je plná i jaké je perí.

„U nás bílé periny být nemůžou,“ jako k sobě prohodila sestra.

MIKULÁŠ ALEŠ.

(Die fotografie závěda Holíč v Praze.)

„Dědejt by mohly — do chalupy se to ani nehodí,“ mimochodem odpovídala matka a dále postel pozorujíc, pokračovala: „Tři polštářky — u nás mají po dvou velkých, ale tady v lepších domech mají taky všude tři.“

„Knih má paní švarčková jako na faře,“ zasmála se Anna.

Panímáma se také usmála a přisvědčujíc si sama, hovořila: „Inu, má hromadu škol a tam si toho naporoučeji. Teď je Gustynka kupovat nebude, co už s tím, když jsou jiné starosti!“

„Pojďte si už, lidičky, sednout — jste beztoho ušli a pořád stojíte!“ a pojezdň dovedl je do salonku nutě, aby si sedly.

„Vy nemáte sesle vycpávané?“ prohlížeje vysoké, vyteřávané židle, zadívala se stařena.

„Drží se v nich mnoho prachu, maminko,“ nejistě odpovídala paní Gusta.

Ani jediný matčin pohled jí neušel a každému dobře porozuměla.

„Ó, tady v lepších domech mají vycpávané všude! U starostů a tak u těch pánů je nádhera jako ve velkých městech — na těchhle parádních stolicích mají samety, u starostů červeny, Inu, žeť to zrovna potřeba není,“ dodala, ale paní

Gusta porozuměla, že patří k tomu nevyslovený dodatek: „Ale hezké to je!“

Anna se také rozhlížela a povídala si: „To je pokoj! Kde pak my v chalupě — my jsme jen sprostí,“ a plaše pohlédla v oči paní Gusty.

„Prosím vás, co na takových hloupostech sejde,“ jare začal pojezdny, „stoje to hrůzu peněz a co s tím!“ Rekl to, ačkoliv uvnitř cítil nespokojenost, pozoruje, že matce se to všechno málo líbí.

„I nepovídej, hochu, nepovídej,“ panímáma rázněji odpovídala a s vážnou výčitkou podívala se na syna, „všecko patří k sobě, v chalupě je jinak a v takovémhle domě taky jinak.“

„Ale hezké jsou ty židle — jako trůny vysoké,“ vmísila se sestra a pochvalně se usmála.

„Inu jsou, bodejt by nebyly, takové tady nejsou nikde,“ přisvědčila matka a zadívala se na světlotisky v řezaných rámech, opět si pokyvovala a pravila: „Hezké obrazy — a já myslila, že máte malované — tady mají v těch parádních pokojích malované, rámy široké a jen to zlatem svítí!“ Vrástla, snědla, vpádla tváře i hluboké, tuhavé, trochu vlahe oči staré ženy byly při tom plny slastného nadšení.

Paní Gusta mlčela, ani jí nenapadlo vysvětlovat, proč líbí se jí tyto obrazy a proč té cizí barvotiskové parády nenávidí. Věděla, že by to bylo zcela zbytečno.

„Už jste někde dělali návštěvy?“ náhle rychle zeptala se panímáma.

„V neděli jsme to, chvála Bohu, odbyli,“ odpověděl syn a s výmluvným úsměvem podíval se na ženu.

„A byl tu fuž někdo?“

„Mněle souhlasně zavrtěli hlavami.“

„No, aspoň Gustynka viděla, jak to tady chodí,“ že to mají krásné jako v městech,“ k nevěstě obrátila se matka.

„Krásné,“ přisvědčila panička, „ani v městech se na to tolik nedbá.“

„Ó, je to hezké, nic platno! Když lidé přijdou do stavení a vidí to, hned se pak všude pěkně mluví, je vážnost a samá chvála je slyšet. To jsou skleníky, vidíte?“ a panímáma oči i tváře svítily dětinnou radostí.

Po posledních nadšených slovech pojezdny nepokojně přesedl, nohu přehodil přes nohu. Panička sklopila oči a bylo jí náhle horko; i dech se jí užil a ctila, že kdyby promluvila, musela by se dát do pláče.

„Když já tak někým přijdu anebo když jdu vedle, a některá ta panička mě vidí, hned mě vedou dál a ukazují. Rády se pochlubí, jaké mají ty skleníky,“ veseleji švitořila panímáma.

„Mají to jako pohané oltáře,“ broukl Karel a nohy vystřídá.

„Inu, to je pravda — pejcha u těch pánů je. Ale tady když někdo přijde do stavení, hned se dívá po skleník. Tuhle naše Anna ho má taky — inu, pravda, jenom selský!“

„Bodejt snad bych nekupovala —“ usmála se Anna a pohlédla, co švarčková tomu říká.

„U nás doma ho taky máme — já mám nádoby v políce,“ stísněně řekla paní Gusta.

„Však jsem já si ho všimla,“ vážně přikývla matka.

V tom paní Gusta rychle povstala a chvátila do kuchyně.

„Paní švarčková, ne abyste něco chystala, to vám povídám! Nic nestrojíte, my zas půjdeme,“ živě volala za ní Anna.

Ale paní Gusta již byla v kuchyni, slzy valily se jí po brumtávných tvářích a několikrát hlasitě zaštkla...

V pokojíku bylo chvíli ticho. V myšlenkách, Státenka seděla sklóněná v měšínkách, sestra otírala si šátečkem tváře a volně přehlížela stěny.

„Každý den jsme si už říkali, že dlouho nejedete,“ začal Karel.

„I hochu, vždyť vši, jak je ve vsi ve zních, a není sem čtvrt hodina,“ odpírala matka.

„A taky jsme nechtěli hned přiběhnout —“

co pak by si švarčková o nás pomyslela,“ velmi vážně přidala sestra.

„Prosím tě, Nanno, snad bys nedělala! Co pak jsme cizí?“ mrzutěji odvětil jí bratr.

„Snad bys se nemrzela — ale člověk musí vědět, co se patří. V neděli jsme ani v kostele nebyly — ráno byla ta červinka, a táta proto povídal, že musíme honem nahrabovat. Na pozehnaní jsme už nemohly pro dešť.“

„To je jiná řeč,“ zasmál se Karel. „A jak se vám tedy u nás opravdu líbí?“

Matka se jemně usmála a pravila dobrácky: „Hezky!“

„Maš hodnou ženu,“ přidala sestra.

„A jak pak to jde s vařením, že se tak ptám?“ a panímáma starostlivě patřila na syna.

„Výborně, maminko,“ odvětil vesele.

„No tak — pořád mi někdo říká, jaké ty paničky mají starosti, že ti ani uvařit nedovede,“ spokojeně vypravovala panímáma.

„Kdyby ony se staraly o sebe!“

„Jenom žádné mlisky nestrojíte! Co pak vám říkali, když jste po těch návštěvách chodili?“

„I to se mluví jen same hlouposti a nic se nepoví,“ smál se.

Panímáma přikývovala.

„Jenom zkoumají,“ pravila potom, „a povídají po straně. A jestli pak vám ty návštěvy oplati?“ ptala se živěji.

„Proč by neoplatili? Tot by bylo —“

„Jen aby se Gustinka, až přijdou, ke všem hezky měla, aby nepomluvili,“ mírně skočila mu do řeči.

Karel přisvědčil; rozuměl, že matka již nějaké řeči slyšela.

„Nějakou přetencí jí dostal?“ přitlumeně nahýbaje se ptala se sestra.

„Snad bych se neptal. Jsou hodní lidé, co budou moci, dají; mají děti rádi,“ odpověděl klidně.

„I to je chyba, hochu, a kdyby byli nej-hodnější! Vždycky je dobře vědět všechno pořádně napřed. Když jsi to nechtl udělat sám, měl jsi mi o svatbě říct a byla bych se sama zeptala,“ důtklivě kárala matka.

„Ale maminko —“

„Ty jsi divný člověk! Snad by mi mohli mít za zlé, že se starám — vždyť jsem tvá matka!“

„Buďte, maminko, bez starostí jako já. Gusta je dobrá a živi lidé!“

Matka pokrčila rameny.

„Inu, inu, nic zlého nemyslím, ale je dobře, když člověk pamatuje na zadní kola. Říkala jsem ti to před svatbou kolikrát!“

Opět nastalo na chvíli ticho.

„Na kolik pak postelí má perin?“ zase Anna začala.

„To ti, holka, ani nepovím!“

Matka povstala a počala chodit, každý kus nábytku od zdola nahoru důkladně prohlížeje.

„Tuhle je všechno hezké,“ povídala, „ale že jí ty sesle a knapě nekoupili taky vypávané, tomu se divím. Přece v městě to musí být všude!“

„Mlá maminko, to jenom to zdejší panstvo myslí, že má to nejlepší! Ostatně — až budeme s Gustinkou tak dlouho spolu jako Dařbujánovi nebo starostovi, kdo pak ví, co budeme mít.“

„Tot já vím! Jenom aby na knihy zbytečně nevydávala a na takové věci. Už je teď z toho učení veš, radši hodně šetřete,“ srdečně matka napomínala.

„I vždyť ona, maminko, nebude — jen až bude chovat, ani nevzpomena,“ zasmála se Anna.

V té chvíli byla i ta stará žena a měla očka plna nevyslovné měkké dobroty.

„A paní švarčková si zůstala v kuchyni, že ona něco shání? To by bylo pěkné, aby si s námi dělala škodu, jak pak bysme jí to oplatili!“

„Už zas hovoříš?“ káráv zahuboval bratr.

„Musím se na ni podívat!“ A sestra odešla do kuchyně.

Nezbraňoval jí, byl rád, že se již tak seznámila.

Když Anna zmizela, matka stojíc u okna, rozvažovala uzel na šátku.

„Poslouchej, hochu,“ pravila přitlumeně — a přistoupivši k synovi, strkala mu do ruky několik smačkaných papírků — „ten skleník si ještě poříd, ten vám tu chybí, jaké pak byste to bez něho měli — No mlé, vezmi si to, to já ti přidávám.“

Karel zčervenav povstal.

„Co by vám tohle napadlo, maminko,“ pravil všecek rozčechán. „Snad bych si od vás nebral peníze!“ a když jich nechlela, strčil ji je do kapsy černé, po krajích květované zástěry.

„Jdi — snad bys nedělala, vždyť je to moje, jen si to vezmi — vši, jak tady ty skleníky panují, co pak by vám řekli, jak pak by o vás mluvili —“

„Nevezmu — na žádný pád nevezmu!“ vyhrkl.

„Ty jsi divný hoch,“ pravila měkce, peníze opět schovávala. „Ale poslechni mne, ten skleník si kupte — já přece pán!“

„Čert aby už vzal všechny ty jejon skleníky!“ zahulal.

Stařenka chvíli nejistě přestapovala a potom povídala měkce: „Tak jen se nezlíb! A musím se péc na ty naše holky podívat, jak se skamarádily!“

Sehnuta, drobnými kroky odchácela do kuchyně.

Bylo již k večeru, když pojezdnych doprovodili matku a sestru na dobré půl cesty. Rozloučili se velmi srdečně a ještě potom stále se obraceli, křáli, dokud jich šero nadobro neodloučilo.

Obloha potměla a nad tichým, černým hájem stál srpek.

Vykoupané slivy a jabloně podél silnice zahalovaly si kadeřavé hlavy temnem. V panském ovesníku svislivě sustělo, v louce, dýšící svěžím vlhkem, ještě halekal chrástal a struha hlasitě zblunkala.

Obě ženy bystrými kroky chvátaly k Podhájí. Padající noc stíhovala jim hlasy.

„Jak pak on to láta všechno obstará — já vím, že se diví, kde jsme tak dlouho urázly,“ povídala Anna.

„Když nebylo možná — tolik nutla a nebylo to jen tak,“ vymlouvala matka.

„To je pravda, přátelek je — ta Dařbujánova holka by se mezi námi jinak nady-mala — kolikrát jsem si na to myslila.“

„Musíš na neděli uplet nějakou buchtu, aby bylo, až přijdou.“

„Tot víte, že upeču.“

„To se ráda podívám, co tady budou říkat, až k nim přijdou na tu návštěvu.“

„Nadýmat oni se budou, tot je známe, mají hlavu až u nebe.“

„Já jen, aby hocha nepomlouvali. On je takový dobrák — ale bloudek jeden, že si to všechno dobře nevypínl!“

„Pořád jsem si myslila, že bude ke mně hrůza — byla přeci v těch školách, musí být učena — ale ani dost málo se nevyplíná. No, na mne by si taky neptala, člověk je sie jen sprosták, ale je na svém, měl a má, co potřebuje.“

Matka přisvědčovala.

„Ale má všeho — vidíte?“ ptala se.

„Všeho — prádla, šatstva, perin a toho porevnálu taky.“

„Že jen ti rodiče na skleník nepamatovali! A jsi se taky divím — co pak tomu nerozumíš?“

„Že jste jim to o svatbě neřekli!“

„I prosím tě, holka, kde bych si byla pomyslela! Jsou přece páni, viděla jsem, že mají všeho, Karel nic nerika a byli ke mně zdrvo-tili. Proto jsem ani nepínl!“

Pojezdnych vraceli se zavřešení. Hodnou chvíli šli mlčky, rozvažující patrně o dnešní návštěvě.

Městečko zapadlo již do tmy, jenom vysoká, bílá věž kostelní trochu pronikala temnem.

Chladným, vlhkým vzduchem projel chvilou návštěvě.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
J. O. HVEZDOSLAVA

kousek písničky — to ve vsi za leskem byla muzika.

„Jsi mrzut, vid'?" přitisknuvši se úže, měkce, přitlumeně ptala se paní.

„Proč? Právě naopak —“

„Jenom nezapřej — maminka nebyla tuze spokojena,“ teskně odvětila.

„Nesmíš jí mít za zlé — je to všechno starost materská. A chvátily obě, jakých máš šatů, včelebily, co všelijakého krásného prádla, to že tady nikde neviděly.“

„Ale ledaco se nelíbilo — vždyť víš — skleník.“

„Však jsem mamince povídal; Čert má už vzít všechny skleníky!“

„Povídala ti o tom?“

„Povídala! Ale že mu dávala peníze, neřekl.“

Paní Gusta opět se zamyslela; až když vcházela do městečka, sevřela mu ramě a řekla vřele: „Nehnevaj se na mne!“

„Co by ti napadlo!“ odvětil zvučně. „Na tebe se hněvat! Ale tuhle maloměstskou pýchu skleníkovou mám v žaludku!“

„No mlč, starej, mlč!“ pravila srdečně.

Když Karel ráno odešel do pole, Gusta snesla si psací přístroj a psala domů.

Psala dlouho; s podrobnostmi vypovíedala všechno, co mezi zdejšími lidmi viděla i slyšela a jakých proto užila trpkostí. A na konci toho listu stálo: „Drahý tatínku a maminko, ještě jednou vás prosím, odpusťte, že vás trápím; vím, jaké jste v poslední době měli výlohy, ale prosím vás, ten skleník mi ještě kupte. Mám ho již plnou hlavu, i v noci mě straší.“

Otevřela si z duše; ale když byl dopis zapечатěn, víc a více rozpomínala se na starosti rodičů, na trampotě, kterou jim způsobila, a nebyla s to, aby dopis poslala na poštu. Umlnila si, že přece ještě bude o tom klidně uvažovat a dopis schovala.

Čekala návštěvy...

VI

Pan jezdecký přichvátav z polí k obědu, vyptal se, co Gustynka celé půldne dělala, jak se měla, a ke konci se tážal: „Nebyl tu někdo?“

„Návštěva?“ usmála se — „žádná.“

„Snad je panstvo ještě brzy, oni všechno přišlo včel,“ pravil vchazeje do pokoje.

Následujícího dne, sotva že jezdecký v poledne vešel do kuchyně, ptal se:

„Byl tu někdo?“

„Nebyl.“

„Mhm — mhm —“

„Snad že tam dnes není zrovna pěkně,“ připomněla, a povídala si zas o zcela jiných věcech.

Třetího dne zase:

„Byl tu někdo?“

„Ani živé duše!“

„To je podivné! Ze zpozdění starostovi nepřišli; doktorce se nedivím, ta si dá záležet a stůj co stůj musí přijít poslední.“

V následujících dnech bylo podobné, jenom že Karlový otázky zněly stále nepokojněji.

„Snad zítra —“ říkala paní Gusta, ale konečně již jen hlavou vrtěla a na muze ostýchala se podívat, jakoby se bála, že sama je vinna.

Když uplynul týden a dosud se nikdo neukázal, povídal při obědě: „Poslouchej, že nás ti lidé chtějí potupit?“

„I to snad ne,“ mírně mu odpírala, „vždyť jáme jim nic neudělali. Bezpochyby zdá se jim porád ještě brzy na oplátku — kdo pak jim rozumí!“

Sotva že se však na ni podíval, sklopila oči. Dobře rozuměl, že sama je uvnitř o schválnostech zdejšího panstva přesvědčena.

I napadalo mu: Má maminka ty lidi zná, ví co v nich je — jistě že se proto ptala, přijdou-li nám tu návštěvu oplácit. Hned tenkrát mne ta otázka bodla —

Jindy přišel k obědu, vypravoval: „Potkal jsem tetku Poupovou. Jindy z daleka ke mně běhala a naštehovala toho, až uši brněly; dnes

šla s Bartoníčkovou, a tihlaze jsem se na ni z daleka smál a křičel: Vítám vás, tetičko,“ sotva hlavou pohnula a řekla: „Dobrý poledne preje!“

Desátého dne přišel k obědu, již se ani neptal, zapomněl i na polibek a zardělý utíkal do pokoje; kloboukem práskl na postel, shodil kabát a mrzut, rozněván přecházel.

Při jídle byl zachmuřen a mlčel; jenom několikrát rozřít v zubech: „Je to pýcha prýsná!“

Paní Gusta již v minulých dnech chodila jako po jehle, jenom jednou mu řekla:

„Ale Karle, nebuď takový bloud, což pak ti na nich tolik záleží, že sám sebe tak ponižuješ?“ Ale Karel stručně odvětil:

„Ji se to fěkne, ona není z nich, a když na to přijde, ani mluvit s nimi nemusí — ale já!“

Vidouc, že jej každé slovo o té záležitosti dráždí, raději se tvářila, jakoby na to ani nepomyslela, jakoby jí to bylo lhostejno; ale v duchu se třásla, neroste-li v něm mimoděk i mrzutost proti ní —

Jakoby kámen do vody zahodil...

Napsala Mája Z.

(Pokračování.)

Jasně, ostře světlo velkého lustru píchlo Annu do očí. Hukot ustal jen tak na okamžik, co přimhouřila oči. Hned v zápalu zdálo se jí, že to pestré hlasové vlnění hluchmnohem silněji a intenzivněji dále.

Stavila zaražena. Společnost, pestrá jako pole vzkvetlého máku, smála a bavila se nejen v saloně prvním, naplněném divnou snůškou nábytku různého slohu a původu, ale i ve všech ostatních místnostech, kam otevřenými dveřmi i rozhrnutou portierou z bucharského koberce bylo vidět. Moderní salonní skřín, oválný stolek uprostřed hedvábné staromodní garnitury z let sedesátých i několik různobarvých stolečků bylo pokryto fotografiemi v rámcích, suchými i čerstvými květinami ve vases, a na stůlním stole, stojícím na vyšlapaném perském koberci, ležela poslední čísla illustrovaných listů.

Kolem skupila se společnost.

Nízko spuštěna na pohovce, naproti starodávnému, barokovému, nedávno asi obnovenému zrcadlu, seděla v růžových šatech mladá dáma, která, když Anna vstoupila, krátce a tlumeně se zasmála.

Anna se ohlédla a utkala se s jejíma podivnými, dlouhýma a přivřenýma očima, vřek jakoby trochu napučených, které prohlédaly jen úzkou, tmavou čárkou. Líce a unavené se pootevřely. Jakýsi modrý přístev v nich blýskl a hned zmizel. Zadívaly se na špičky Anninyh střípek, na obrubí jejich šatů. Pohrdavě při tom stálo rty, zvolna a pátavě přejela dáma ta pohledem celou Anninu postavu až k rozpačité tváři, kde se s nechutí zastavila a zvolna odvrátila.

Byla to Helena.

Její oválná, měkká tvář i pod naneseným pudrem zachovala teplo, temné růžové kolorit. Měkké, hezké, až úzké rty stahovaly se v koutcích k zřejmému ironickému úsměvu, a oči zmizely zcela pod masitými víčky. Modrobílá zoubky přikryly dolní ret, zvolna jej tiskly a uvolňovaly. Zuby ty byly špičaté, pravidelné, a připomínaly chrup drobné nějaké selmy.

Anna náhlá se rázem proměnila. Ne příjemně, horké rozpaky rozlily se celou její bytostí.

V téže chvíli uvítala ji i s mužem hostitelka, vracející se z druhého pokoje. Činila tak s nepřetvářenou srdečností.

Byla to paní dokonalého společenského chování. Byla malá, drobná a svízna. Mluvila jasně, krátce a úsečně. Obledena byla v šat

úmýslně jednoduchý z anglického cheviotu, ale bezvadného střihu.

Objala Annu, sotva se jí dotýkajíc, v pasu, a s překypující laskavostí uvedla ji k pohovce do skupiny vdaných a mnohem starších dam.

Mělo to být vyznamenání, ale Annu to těnilo. Nebyla to prvá přetina; bylo jí už vůbec úzko a mysl měla zmatenu a temnu.

Společnost rozdělila se na dvě skupiny. V první bavili se muži, vynikající vědou, politikou neb uměním, a jejich ženy. Druhá skupina byla mladá — dcery, svěřenky nebo synové předešlých — a plna smíchu, krásy a mládí. Bylo tu tolik krásných mladých dívek, tolik hedvábí, brokátu a čerstvých květů.

U klavíru seděl profesor hudby, skladatel menšího řádu, probíraje se v klávesách. Měl šišatou hlavu s hudebnickým, na zad skloněným čelem, vlasy hladce sčesaný a na krku rovně zastřiženy, umíněně sevřené rty a nějak bezmyšlenkově zatvřelý výraz v očích.

Bravurnímu jeho předlovení naslouchali tři hosté, a to spíše ze zdvořilosti než z interestu. Hubený, bezvousý mladík, sám pianista, se širokými rty a chytrým úsměvem i prozíravým, mírným pohledem, pak krásná postava asi čtyřicetileté brunety se sametovými očima a krásně formovanými rty, která škádila svého malého, ve tváři i ve vlasech jako prázna polévka stejně zahnědého rytíře s hlavou, velmi podobnou ovcí. Houkala se podle taktu a neustále se nectem bez přehledu smála.

Helena, opřena o klavír v kokešni, lenivé póze, bavila se s Jirím.

Šel před ní jako před soudcem v jakýchsi příjemných rozpacích. Anna pozorovala, že se brání nějaké škádlivé poznámce, úmyslně nahlas pronesené ve smích a s důrazem. Nezaslechla, snad pro velké rozčilení, co povídali.

Helena oblek byl nějak vypočítavě dráždív, jako vůbec vše, co dělala. Těžké, tuhé hedvábné moiré odstavalo ve tvrdých, rovných liniích. Hluboce vystřižený život ohrazoval bílá, klidně vynořená ramena pruhem perlamu posíťtým, kolem vstříhu vypořoval se až k šíji sotva znatelný, zcela přívratný čínský krep, který měl eudně zahaliti hluboký vstříh, ale zatím více upozorňoval na to, co skryval, a končil v širokém, vzdušném, nabíraném nákrčníku z temné růžového hedvábi. Nízký korset skrcoval útlé tělo a podípal mdlé, měkké formy.

Hrála si s velikými, volně vázanými kytičkami z dělaných, roztrpaných fialek, za pasem připevněných. Byla tak k nevyřknutí krásná, ale i nějak odporná v úmyslné dráždivosti, s ironickým úsměvem, který jí nemizel se rtů, s těmi šikmými zraky s modravou rohovkou.

„Co si asi povídají? Co mohou as mluvit při tom náhlém setkání?“ myslila si Anna. „Mluví-li frásé, nebo se vrtají k oné době, po níž se rozelsi, a mlaví plní vřetek, protože ztrátili něco, co by sami byli odhodili, ale co ve vzpomínce vypadá jako ztracené a krásné?“

Premáhala neustále nepřijemné pocity. Helena pohled jí rozbodal duši; kromě toho byla ostýchavá a chvěla se tak v každé cizí společnosti. Navykla sice kritickým pohledům, plným chladu a zkoumání, ale to bylo v divadle. Tam, na špinavých prknech, mezi pomalovanými plátny byla paní ona. Od obecnosti dělil ji mocný proud elektrického světla, ohnivý, nepřestupný pruh — a massa rozestavených hlav tam dole, neurčitá, černá a splýnulá, zdála se daleka a lhostejna. Zapomínala často, že je tam obecnost a proč přišlo.

Teď však cítila, že se z massy té odtrhlo několik prvků a utvářlo se v určité bytosti, cítila jejich vyrostlou, zvětšenou blízkost — a jakýsi úžas i nechut se strachem se na ni zachycoval.

Někdo se k ní blížil pružným, lehkým a pevným krokem. Asi čtyřicetiletý muž, vysoký a silný, s mocným rozepjetím ramen a málo ústarlou, nesvratělou tváří, ale s prošídlým vousem a vlásem na úplně kulaté hlavě

Uklonil se prudně a navykle, jak činil denně mnohokrát, a s nádechem opakované formality se představil.

»Advokát doktor Krouský!« řekl a hned pokračoval hladkým, přes všechno lehce se přeměťujícím tónem advokáta, kteří jsou virtuózně nacvičení dvě hodiny dojemně mluvit o ničem, rozplakat sebe a obecnost, porotce a soudce, svědky i obžalované, a nevěřit ze všeho ani slovu ani síze.

»Moje žena i já těšili jsme se srdečně na vás!« promluvil. »Jste tak vzácná. Vám je asi každá minuta drahá. Divadlo vás docela zabralo — divadlo a váš chof!«

Zasmál se jadrně svým slovům a projel několikrát všemi prsty kučeravy, našedlý svůj vlas.

Anna se také zasmála; sama uslyšela ten smích a poznala, jak byl vynucený. Ohlédla se úzkostně po Jirím.

Ohlédla jej představit, jak si namlouvala, ale vlastně byla jen ráda, že našla pravdivou výmluvu, aby jej odvedla od Heleny.

Opíral se také o klavír, a hovor jeho s Helenou byl již tišší a vážnější.

Doktor Krouský natáhl se pohodlně v křesle, skřížil nohy a čistě si hedvábným šátkem skřípec, mžoural veselými svými očkami potouchle postranními pohledy na Annu.

»Právě jsme tamhle s přítelem Tirmanem živě diskutovali,« počal hovořit, »v jaké míře zabírá umění své kněžky. A přiznávám, hájím jsem stanovisko, že umělci mají být úplně volní. Obecnost je už tak sobecká, že chce mít své miláčky jen pro sebe. Přenechává je nerado komu jinému!«

Vlaho Bukovac, malíř chorvátský.
(Dle jeho vlastní podobizny.)

»Aha, celibát!« řekla Anna nuceně a zasmála se umělým, falešným smíchem, kterému se naučila v neustálé úsní a strachu z poprav pravdivosti, a který ji tak hyzdil

a stavěl ji na úroveň mělkosti a povrchnosti.

»Nu ano!« odpověděl advokát, mluvící o umění jako sváteční střelec. »Nedovedu si představit, jak můžete všechny ty povinnosti k divadlu i domácnosti zastati.«

Anna se usmála. Stěží si uvědomovala, o čem doktor hovoří.

»Jinými slovy,« řekla, »litujete mého muže! Vidíte?«

Krouský se bránil, ujišťoval, že tak to nemyslí, a rozespjal se srdečně.

»Ale jste vy zlá, milostpaní!« křičel galantně. »Hned podezření! Ano, podezření!« opakoval, prodlužuje každou slabiku a narovnával si skřípec ukazovákem na nose. »A přece nechápu,« pokračoval, »kde berete jen čas ke všemu? Studium, představení, zkoušky, domácnost, návštěvy!« mluvil, ohýbaje prst za prstem.

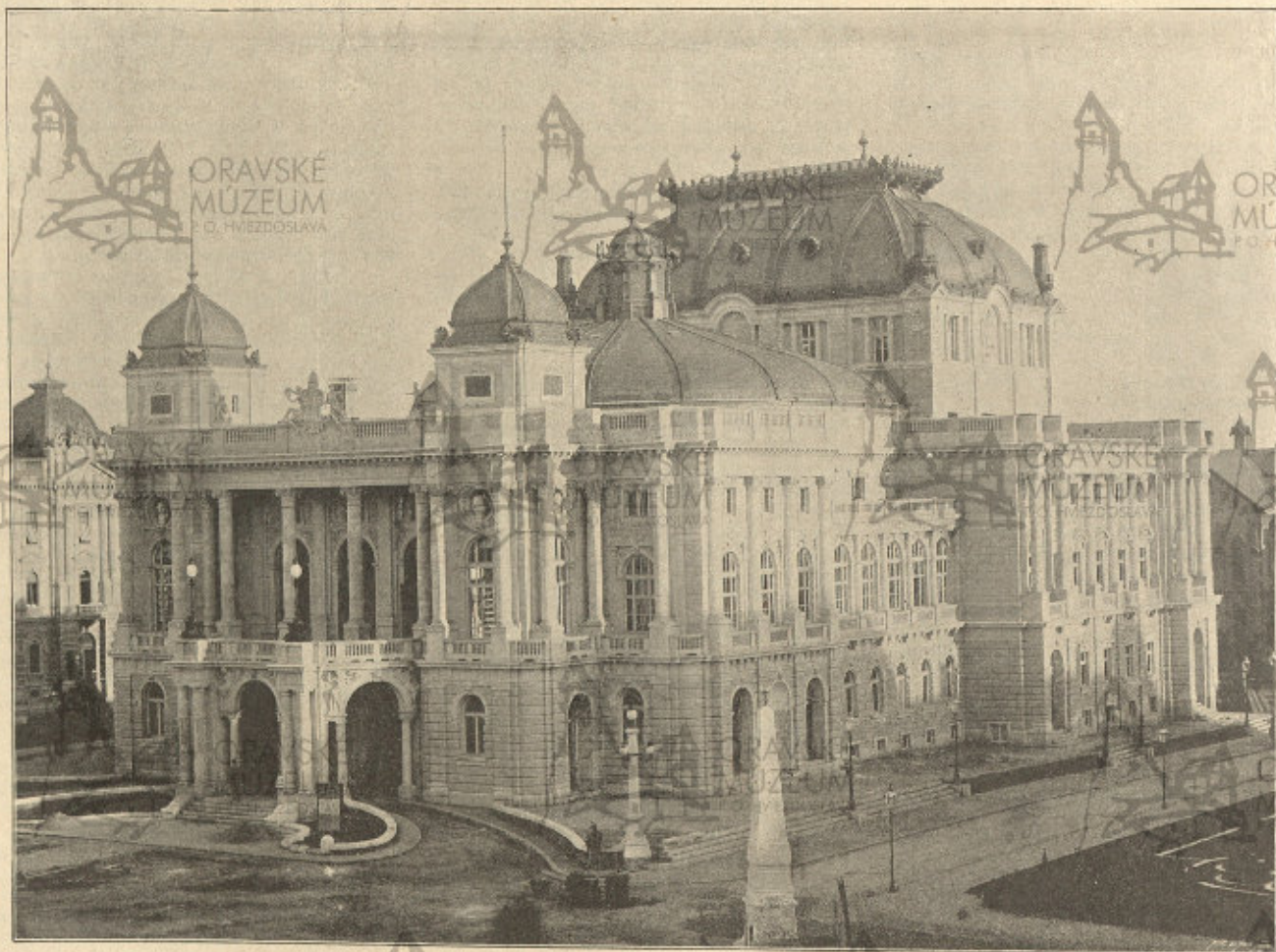
Anna se pohnula. Jirí odešel od Heleny a zaměřil k oválnému stolu, u něhož seděla Anna s Krouským.

»Odříkáme se prostě všeho toho, čemu jiné dámy neumělyné čas svůj věnují. Ostatně zde máte mého muže. Zptejte se ho, je-li tak tuze politování hodný!«

Při těchto slovech, mluvených více k Jirímu, který došel až k jejím stolu, nežli ke Krouskému, myslila, že její mladý a tak hezký muž zůstane s nimi, aniž by jej k tomu sama vyzvala.

Ale než si uvědomila, že se tak nestane, odcházel již Jirí zpět, odnášeje plné ruce fotografií.

Na Annu se sotva rozlízitě usmál. Ona za ním hleděla se svraštělým obličím udivené a sotva chápala, jak možno srovnat

Nové Národní divadlo chorvátské v Zagřebě.
Dle plánů architektů Fellnera a Helmera.